

La veritat sobre el pla de Bolonya: mercantilització de la Universitat.

LA UPF MENTEIX I DESINFORMA.

Les respostes REALS a les preguntes del document manipulador que ha elaborat la UPF.

El principal problema de Bolonya: la desinformació

És ben cert que hi ha un problema de desinformació sobre el procés de Bolonya, però pretendre que els estudiants es mobilitzen perquè no han entès els texts legals, com asseguren els rectors i la premsa tot sovint és mentir. Procurarem contestar punt per punt la ofensiva informativa que la Universitat Pompeu Fabra ha iniciat usant la seva pàgina web o, millor dit, abusant-ne. Utilitzarem les preguntes que ells plantegen però reelaborarem les respostes, explicitant la font d'informació, amb les dades reals.

Què és cert i què és fals quant a Bolonya.

1. Només podran estudiar els rics! Com que Bolonya exigeix una dedicació a temps complet, els que hem de treballar per pagar-nos els estudis, ja no ho podrem fer.

Cert. Un crèdit ECTS, que són els crèdits de Bolonya, són entre 25 i 30 hores de feina. Això suposa que qui es matriculi de les assignatures que corresponen a un curs haurà de dedicar 40 hores setmanals als seus estudis. Això és l'equivalent a una jornada laboral completa. No és ja que no es pugui estudiar i treballar alhora, que ja era difícil, és que es fa complicat fer qualsevol activitat paral·lela. És cert que existeix la possibilitat de demanar estudis a temps parcial però per poder acollir-se a aquesta opció s'ha de complir una sèrie de requisits determinats que a més a més no estan unificats, no és una cosa que es pugui triar lliurement.

Ho pots **comprovar tu mateix/a** a la web d'informació sobre els ECTS de la Comissió Europea <http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm> i l'Annex I del Real Decreto de Ordenación de Enseñanzas Universitarias (Boletín Oficial del Estado) <<http://www.boe.es/boe/dias/2007/10/30/pdfs/A44037-44048.pdf>>.

2. Sí, però Bolonya elititza el coneixement. Perquè la reforma devalua els estudis de grau i ara la diferència específica l'aportaran els màsters que s'oferiran a un preu de mercat. De nou, només aquells amb més recursos podran accedir a estudis de qualitat!

Cert. No és que els estudiants diguem que els graus es devaluen, és que ho

diu la mateixa Associació Catalana d'Universitats Públiques, l'organisme que agrupa tots els rectors, en el fulletó que va editar sota el títol "Respostes sobre l'Espai Europeu d'Educació Superior". En la pàgina dos d'aquest fulletó, hi ha un quadre que compara l'estructura antiga i l'estructura nova (Bolonya), i allà s'hi veu de manera molt clara que un graduat, per obtenir el mateix reconeixement que un titulat, ha de fer un màster. Un exemple clar és el de tots aquells graduats que vulguin fer de mestres: fins ara, en tenien prou amb fer la llicenciatura i el Certificat d'Aptitud Pedagògica (costa al voltant dels 500 euros, agafant la UAB com a exemple, a títol orientatiu) i ara hauran de fer un màster (de 60 crèdits i a preu de màster) segons estableix l'Ordre Ministerial ECI/3858/2007, de 27 de desembre.

Ho pots comprovar tu mateix/a a la web de l'ACUP, des d'on es pot descarregar el dríptic <<http://www.acup.cat/media/DipticacupEEES.pdf>>, a la web de la UAB <http://ice.uab.cat/cap/info_preu.php> i al Boletín Oficial del Estado número 312, dispobnible a <<http://www.uco.es/organizacion/eees/documentos/nuevastitulaciones/reguladas/Profesor%20Secundaria%20-%20Competencias.pdf>>.

3. (...) aquests màsters seran molt cars i a preus de mercat!

Cert. Com diu el document elaborat per la UPF, "per a les Universitats catalanes és la Generalitat la que, anualment, fixa els preus dels crèdits (mitjançant un decret publicat al DOGC) i que, pel curs 2008-09, oscil·la entre els 16.01 i els 29.88€/crèdit, segons els estudis". També és cert que "Bolonya ofereix, per primer cop, la possibilitat de cursar màsters a preus públics". Però això és tot el que diu de cert el document de la UPF. El problema és que, com ha quedat argumentat anteriorment, caldrà a més del grau fer un màster per obtenir el mateix reconeixement que fins ara es tenia amb una llicenciatura i prou. Per tant, caldrà pagar, per obtenir aquest reconeixement, a més de les taxes del grau, les taxes del màster que, fins i tot a preu públic, són molt més cares. L'altre problema és que la situació real és que, per exemple, a la Universitat Autònoma de Barcelona, el 80% de l'oferta de màsters són privats.

Ho pots comprovar tu mateix/a a la investigació que ha fet el grup Especial Bolonya sobre els màsters a la UAB, que cita fonts concretes de la pròpia universitat <<http://especialbolonya.wordpress.com/2008/07/24/els-masters-privats-son-el-80-de-loferta-de-postgrau-a-la-uab-i-ub/>> i al Decret 150/2008, de 29 de juliol, recollit al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya número 5185 <<http://www.gencat.net/eadop/imatges/5185/08205009.pdf>>.

4. Sí però, i si tot i tenir preus públics no puc pagar-me un postgrau? I [hi] he de renunciar! Perquè amb Bolonya les beques desapareixen i seran substituïdes per préstecs rentat (préstecs bancaris que hauré de retornar amb interessos)!

Parcialment cert. El govern espanyol ha posat en marxa un sistema de préstecs per a universitaris, que no substituiran les beques però, tot i així, són

una perversitat. El document elaborat per la UPF explica: "Aquests préstecs són una possibilitat més que s'ofereix als estudiants per cursar els seus estudis de postgrau, un plus a la resta de beques i ajuts que es continuaran oferint. El període de devolució del préstec comença un cop acabat el postgrau i, únicament en el cas que el graduat hagi assolit (i mantingui) un nivell de renda superior a 22.000 €/anuals. Si després de 15 anys aquests requisits no es compleixen, el préstec (o la part que resta per retornar) prescriurà." Això és cert. Però qui pagarà els préstecs condonats i els interessos que es perdonen als estudiants? L'estat. A qui li pagarà l'estat, amb diners públics, aquests diners? A una sèrie de bancs adherits a aquest sistema. I no seria millor que aquests diners s'utilitzessin per a donar beques de debò enlloc de per enriquir aquests bancs, que ja guanyen prou diners? Aquesta és una de les altres grans problemàtiques de Bolonya.

Pots comprovar tu mateix/a la veracitat d'aquestes informacions a la web que el Ministeri de Ciència i Innovació ha preparat sota les beques-préstec, reanomenades ara beques-renda: <<http://prestamos-renda-universidad.es/>> i a la web del Instituto de Crédito Oficial <<http://www.ico.es/web/contenidos/6/0/2522/index?n=3>>.

5. Bolonya no vol millorar l'educació sinó formar professionals que treballin a les empreses. Amb Bolonya es mercantilitza el coneixement.

Cert. El millor que es pot fer per corroborar aquesta sospita és escoltar les paraules dels qui saben què és la docència en la educació superior. Carlos Fernández Liria, professor titular de Filosofia de la Universitat Complutense de Madrid, considera que Bolonya, "en realitat, es tracta de l'equivalent a una reconversió industrial en el món acadèmic. El seu objectiu és posar la Universitat pública al servei de les empreses" i afegeix que "les universitats públiques haurien de poder ser finançades amb criteris acadèmics autònoms, que es conformin als interessos de la raó i no als del mercat" (són citacions textuais de l'article *Golpe de Estado en la Academia*, publicat al diari Público el 27 de maig de 2008). Rafael Escudero Alday, professor de Filosofia del Dret de la Universitat Complutense de Madrid, opina que "La consecució d'una formació general i humanista, labor clàssicament encomanada a les universitats, resulta aliena al que el mercat demanda. En la tensió entre formació integral i màxima especialització ha vençut aquesta última, relegant les universitats al paper d'"altes escoles professionals'." (és una citació textual de l'article *Universidad y Bolonia*, publicat al diari Público el 8 de novembre de 2007). Molts docents ho tenen clar, també José Luis Pardo, catedràtic de Filosofia a la Universitat Complutense de Madrid, que considera que "el que les autoritats polítiques no diuen (...) és que sota aquest nom pompós [procés de Bolonya] es desenvolupa a Espanya una operació alhora més simple i més complexa de reconversió cultural destinada a (...) sotmetre enterament el (...) règim de funcionament [de les Universitats] a les necessitats del mercat i a les exigències de les empreses, futures empleadoras dels seus titulats" (ho va dir en l'article *La descomposició de la Universidad* que va publicar el diari El País el passat 10 de novembre de 2008).

Fonts: <<http://blogs.publico.es/dominiopublico/416/golpe-de-estado-en-la-academia/>>, <<http://blogs.publico.es/dominiopublico/104/universidad-y-bolonia/>> i <http://www.elpais.com/articulo/opinion/descomposicion/Universidad/elpepiopi/20081110elpepiopi_12/Tes>.

6. Seran les empreses les que condicionaran els plans d'estudis. Amb Bolonya, les Universitats perdran autonomia.

Cert. Bolonya implica molts canvis que segur que tindran una incidència a nivell de gestió molt marcada i l'efectivitat dels quals està per demostrar. El que no està per demostrar és que caldran molts diners per aplicar aquests canvis. D'on sortiran? La Ministra Garmendia, encarregada d'universitats, va deixar ben clar en una entrevista a La Vanguardia (18/11/2008) on se li preguntava sobre el procés de Bolonya que la seva aposta és el mecenatge: "Que l'empresa trobi institucions importants en les quals bolcar el seu mecenatge no està relacionat de cap manera amb la privatització de les universitats." El mecenatge, en poques paraules, consisteix en què les empreses donin diners a la Universitat, pretesament a canvi de res. Costa de creure que no demanaran contraprestacions i és ben clar que trobaran la manera de pressionar per aconseguir que la docència i la investigació els siguin favorables, en qualsevol dels sentits. Qui paga, mana.

Font:

<<http://www.lavanguardia.es/ciudadanos/noticias/20081118/53581448202/con-todos-los-estudiantes-ha-faltado-informacion-y-dialogo.html>>.

7. Les agències només aprovaran els plans d'estudis d'aquelles carreres que interessin a les empreses.

L'ANECA no és transparent. Per agències, s'està fent referència als organismes certificadors, com l'ANECA (Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación). L'ANECA és l'encarregada de donar el vist i plau als projectes de grau que les universitats envien. Però té tan poc respecte per les normes mínimes de transparència que ha aconseguit enfadar tant al professorat com als estudiants, la qual cosa queda reflectida de manera molt gràfica a dos titulars, en aquest cas del diari ABC: *Acusan de «opacidad» a la Aneca en la puesta en marcha del proceso de acreditación* (15/01/08) i *La Aneca crispa a los rectores* (13/05/08). Fins que l'ANECA no sigui transparent, seguirà havent sospites que les agències afavoreixen els plans d'estudi que volen les empreses.

Font: <<http://firgoa.usc.es/drupal/node/39910>> i <<http://firgoa.usc.es/drupal/node/38409>>.

8. Sí, però obtenir el títol de grau serà necessari un any de pràctiques en empreses, el que es tradueix en un any de treball no remunerat.

Parcialment cert. El Reial Decret 1393/2007, de 29 de octubre, obra la possibilitat que es facin fins a 60 crèdits de pràctiques. Això es tradueix en que els estudiants d'algunes facultats es poden trobar treballant per a una empresa un any sencer sense cobrar i a sobre pagant-ho com a crèdits.

Ho pots comprovar tu mateix/a consultant el text del Reial Decret 1393/2007, de 29 de octubre, que es pot trobar al Boletín Oficial del Estado número 260 <<http://www.boe.es/boe/dias/2007/10/30/pdfs/A44037-44048.pdf>>.

9. Què passa amb la investigació científica? Amb Bolonya, la investigació passarà a estar guiada per criteris estrictament empresarials i de rendibilitat econòmica.

No se sap si és cert o fals, encara. Ja ho veurem. Però és bastant probable. Cal remetre's pel que fa aquest punt a les opinions de docents anteriorment citades i a la proposta ministerial de cobrir amb mecenatges les noves despeses per entendre com és que és possible que la rendibilitat econòmica sigui el que acabi decidint sobre què s'investiga.

10. En qualsevol cas, les lleis reguladores d'aquest país es continuen aprovant sense un debat públic indispensable, un debat on s'escoltin les veus dels estudiants, dels professors universitaris i, sobretot, de la ciutadania. Un procés com aquest, que suposa un canvi tan substancial en el nostre sistema educatiu, no pot realitzar-se via la decisió impositiva dels dirigents de la Unió Europea.

Totalment cert. Europa no té competències en Educació Superior, per la qual cosa pot fer declaracions com la de Bolonya, altres posteriors o organitzar cimeres, però mai es pot parlar de via impositiva, i els responsables de les lleis bolonyeses aquí són els governs estatals, autonòmics i de les universitats. És una veritat a mitges dir que Bolonya ve referendada pel parlament espanyol que es basa en democràcia representativa perquè el partit de govern actualment, el PSOE, quan estava a l'oposició, va dir que derogaria la LOU (Llei Orgànica d'Universitats, és Bolonya a l'espanyola). I no només no l'ha derogada, sinó que l'ha apuntalat amb una reforma. Amb mentides no hi ha democràcia. La Llei d'Universitats de Catalunya, que és el que s'ha fet en l'àmbit autonòmic, diu directament en el seu preàmbul que "les aportacions del Govern de la Generalitat s'han de limitar a l'oferta universitària que es presta amb caràcter no empresarial, en previsió de la liberalització d'aquest sector en el marc de les negociacions en el si de l'Organització Mundial del Comerç", molt en consonància amb la LOU estatal que s'havia de derogar. A nivell universitari, als òrgans de govern, els estudiants manifesten reiteradament la seva oposició, amb el suport de bona part del personal docent i del professorat. El problema és que la LOU estableix unes quotes de representació

dels diferents col·lectius que impossibiliten, *de facto*, o com a mínim dificulten molt, el trasllat d'aquestes reivindicacions als poders decisoris finals. La Universitat té regulada legalment una autonomia i democràcia interna (un petit parlament, un petit president, etcètera) que la ciutadania va atorgar per tal que fos una institució totalment lliure en investigació i en docència, sense haver de passar comptes amb ningú, el mínim exigible seria un referèndum que possibilités tenir dades reals sobre la opinió de la comunitat universitària en el seu conjunt. Els rectors s'hi neguen: tenen por dels resultats.

No és cert que els rectors s'hagin mostrat dialogants amb els estudiants, ni tant sols amb els professors. En la seva majoria han seguit una política de "diàleg, sí; però de partida: no arribarem a cap acord".

Pots comprovar la veracitat d'aquestes dades a la web del Fòrum Europeu d'Estudiants, on hi ha un vídeo en què es veu al president Zapatero comproment-se a derogar la LOU <<http://www.europeanstudentforum.org/spip.php?article112>> i <<http://www.youtube.com/watch?v=5MMEB6RbPnc>> i al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, número 3826, on s'hi troba la llei 1/2003, de 19 de febrer, d'universitats de Catalunya <<http://www.gencat.cat/diari/3826/03049128.htm>>.

Extra!

Aquests apartats no estan inclosos al document mentider de preguntes i respostes sobre Bolonya elaborat per la UPF, però les incloem nosaltres per la seva importància.

Bolonya és mobilitat?

No. Bolonya no garanteix que et puguis moure amb més facilitat per Europa: se segueix amb el programa Erasmus, com fins ara. La mobilitat depen dels recursos que hi hagi per exercir-la. Defensar Bolonya com a una major mobilitat és, doncs, una manipulació. Més informació a <<http://noabolonya.wordpress.com/2008/11/12/amb-bolonya-hi-haura-mes-mobilitat/>>.

Bolonya és homologació arreu d'Europa? Això està bé!

No. Les lleis que porten Bolonya aquí ho deixen ben clar. No hi ha mecanismes de reconeixement automàtic de títols previstos. L'homologació és, en tot cas, parcial. Per aconseguir el reconeixement d'un títol es pot exigir a algú que ja el té la realització d'exàmens, la realització de períodes de pràctiques, projectes o treballs, o bé l'assistència a cursos. Per tant, no és cert que es pugui anar d'un país a un altre de la Unió Europea amb un grau i esperar un reconeixement

immediat.

Ho pots comprovar tu mateix/a al Reial Decret 1393/2007, de 29 de octubre <<http://www.boe.es/boe/dias/2007/10/30/pdfs/A44037-44048.pdf>>, al Reial Decret de Graus <<http://www.crue.org/pdf/ensenanzas-univ-texto-rd-26-10-07.pdf>>, en concret a l'article 16.2, i a la pàgina web del Ministeri d'Educació, concretament on s'informa dels requisits formatius complementaris <<http://www.mepsyd.es/mecd/jsp/plantilla.jsp?id=26&area=titulos>>.

Encara hi ha motius per seguir confiant en el procés de Bolonya?

Aquest document ha sorgit després d'hores de discussió i anàlisi de diferents estudiants: qualsevol persona que hagi participat en alguna d'aquestes discussions i en comparteixi el contingut és, en part, autor d'aquest text. Per això, i amb l'esperança que el màxim nombre d'entitats, col·lectius, organitzacions, etcètera, el facin seu i el distribueixin per assegurar-ne la màxima difusió, queda cedit al domini públic <<http://creativecommons.org/licenses/publicdomain/deed.ca>>.

Contacte: bolonyamercantilitza@gmail.com